

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Kabaré a városházán.*

Forrás: *Népszava*

Bp.

(Hely)

1915 X. 30

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

381.631

Hely

Idő

" 1915 "

Személy

Helyszám

Kabaré a városházán.

A népélelmezők megint ülésseztek.

Megváltoztatták a tejhatározatot. — Egyelőre csak a két éves gyermekek kapnak tejet. — A cukrászok és a tejszín. — A tejnagykereskedők pressziója. — A vaj-ügy. — Igazolvány alapján kapunk rizskását. — A babot utalvány nélkül hozzák forgalomba.

A bizottság nem respektálja a maga határozatait.

A közélelmezés kérdése mindenkor nagyon komoly dolog volt. Háborus időkben fokozottabb mértékben az. Budapesten azonban ez a kérdés nem tartozik a komoly dolgok közé. Itt komédiát üznek vele. A népélelmező bizottság, amelynek az volna a hivatása és a rendeltetése, hogy ebben a végesen komoly időben és dologban támogassa

a főváros vezetését, a hóna alá nyuljon annak a megcsontosodott tehetetlenségnek, amely a közélelmezés kérdését hónapok óta ide-oda ráncigálja és sehogy sem tud vele boldogulni, ez a bizottság is komédiát játszik és ezzel teljesen lerombolja azt a kevés bizalmat is, amelyet a főváros kiuzsorázott és agyonsanyargatott lakossága még megőrzött számára.

A népélelmező bizottság pénteki ülése nem komoly tanácskozás, hanem kabaré volt. A hangulat könnyű. Csak az a szomorú,

hogy ennek a komédiázásnak végül is a főváros lakossága issza meg a levét. Az egész társaságban csak egyetlen ember akadt, aki szemmel láthatóan nem jól érezte magát a gyülekezetben, aki az ott történő dolgok miatt többször fölháborodottan tiltakozott is és aki végül az erkölcstelenség bélyegét ütötte rá a bizottság eljárására.

Ez az egyetlen ember Vázsonyi Vilmos volt. Kivüle senki sem tiltakozott a dolgok ellen. A mi egymagában is elegendőképpen jellemzi ezt a társaságot. De térjünk a tárgyra. Tudvalévő, hogy a népélelmező bizottság az elmúlt pénteken határozatot hozott, amely szerint a gyermekeknek és betegeknek elővételi jogot biztosít a tejre. Azóta már foglalkoztunk ezzel a határozattal és hangsúlyoztuk, hogy ezt a határozatot aligha valósítják meg. Ugy látszik, föltevésünk helyes volt, mert a bizottság most meg

is változtatta a határozatot, még pedig úgy, képen, hogy *egyelőre csak a két éves gyermekek kapnak tejet, a többieknek várniok kell.* Hogy miért változtatták meg a határozatot, azt ugyan nem árulták el, de mindenki könnyen kitalálhatja: attól tartanak, hogy az esetben, ha a tervbe vett módon jutnának minden 10 évesnél nem idősebb gyermekeknek és a betegeknek tejet, hogy akkor a jobbmóduak kénytelenek volnának tejfogyasztásukat korlátozni. Ezt pedig a népélelmező bizottság nem akarja. Inkább szenvedjenek tovább is a szegény gyerekek. Hiszen — mondta az össze-vissza való beszélgetések során Bérczy polgármester ur — *bennünket sem neveltek tejen,* mégis itt vagyunk és erőstestű férfiak lett belőlünk. Ez a megjegyzés általános fejbólogatást váltott ki, amiből nyilvánvaló, hogy a bizottság tagjai legjobb szeretnék volna, ha a tej kérdésével egyáltalában nem kellett volna foglalkozniok. A határozat megváltoztatása pedig azt mutatja, hogy el akarták temetni az ügyet, de Vázsonyi még idejekorán észrevette ezt a nemes szándékot és megakadályozta. Ő indítványozta, hogy a két éves gyermekeknek minden körülmények között és haladék nélkül kell tejet adni. Ha Vázsonyi az utolsó pillanatban nem vág középük, akkor a csöppségek újra várhattak volna. A

et évesnél idősebb gyermekeknek azonban még várniok kell, mert újabb összeírás lesz. Ezt az újabb összeírást bevallottan azért rendelték el, hogy teljes képet kapjanak a tejre szoruló gyermekek számáról, valójában azonban csak ki akarják vele tolni a kérdés rendezését és ha lehet, az egész ügy eltemetését. Mert sokáig beszélgettek arról, hogy nem lehetne-e a korhatárt leszorítani, tudniillik, hogy a gyermekek nem tíz éves korukig, hanem csak az 5-6 éves gyermekek kapjanak tejet. Majdnem bizonyos, hogy a dolognak ez lesz a vége.

A kávémérők ügyében is megváltoztatták a multkor hozott határozatot. Kimondták, hogy a kávémérők számára is 40 fillér a tej. A multkori határozat 36 fillérben állapította meg a kávémérők számára a tejet. Most azonban a kávémérők maguk kérték, hogy ők is 40 fillérrel fizethessék a tejet, arra való hivatkozással, hogy máskülönbem nem kapnak a tejnagykereskedőktől tejet. Nyilvánvaló, hogy a tejnagykereskedők presszionáltak a kávémérőket és a bizottság engedett ennek a presszióknak. Vázsonyi meg is jegyezte ekkor, hogy ez *imporális eljárás*.

A tejszin és vaj dolgában is meg akarták változtatni a multkori határozatot. Ez azonban, ugyancsak Vázsonyi erélyes föllépése következtében, *nem sikerült*.

Azután a rizsre került a sor. Ennél a kérdésnél is nagyon jellemző vita kerekedett, amely végül azzal nyert elintézést, hogy a rizs is igazolványok alapján kerül forgalomba. Eleinte csak a gyermekes családoknak akartak belőle juttatni. De a tervet elvetették. Utóbb azután mégis hozzájárultak olyan értelemben, hogy elővételi jogot biztosítsanak a gyermekes családoknak. A bab kérdése ugyancsak nagy vitát provokált, de végleges határozatot nem hoztak, amit egy bizottsági tag azzal ütött el, hogy *legalább nem kell a jövő ülésen a határozatot megváltoztatni*.

Elszomorító dolog, hogy a közéletmezés fontos kérdését ilyen fölháborító elbánásban kezelik a városházán. Egyrészt ez természetes is. Hiszen azoknak, akiket a mostani arágóság leginkább sújt, azoknak nincs képviselőjük a városházán és így nem juthatnak szóhoz a népelelmező bizottság tanácskozásain sem. Ott olyan emberek határoznak, akiket a sorsuk megkimélt a nyomóságtól, akik tehát nem érezték és nem ér-

zik a szegénységet. Csak ennek a körülménynek tudható be, hogy ezek az urak máról-holnapra fölrugják a magukhozta határozatokat és hogy nem képesek ellentállni az élelmiszeruzsorások nyomásának. Az az egyik ember, aki a többség fölé emelkedik, nem képes szembeszállni az áradattal és kénytelen jobb meggyőződése ellenére velük táncolni. Hát nem komédia ez?

*

Az ülés lefolyásáról a következő tudósításunk számol be:

Bárczy polgármester megnyitja az ülést és fölszólítja

Folkusházy tanácsost jelentéstételre. Folkusházy elsősorban

a tej

kérdéséről szól. Szerinte az ismert határozat ellenére bizonyos kérdéseket még tisztázni kell. Ez vonatkozik elsősorban az igazolványok dolgára. Bemutatja a tejigazolványok mintáját. Az igazolványt két szelvényvel látják el. Az egyik szelvény a rendelésről, a másik a rendelés elfogadásáról szól. Ez főként azért vált szükségessé, hogy a tejkereskedő tisztában legyen azzal, hogy mennyi teje van szüksége. Az esetleges visszaélések megállítására javasolja, hogy a kereskedő mindaddig köteles a rendelést elfogadni, amíg tejkészlete van. Ezzel a gyermekek tejét akarják biztosítani. Az igazolványok érvényességét rövid időtartamhoz kívánja kötni, mert ellenkező esetben célját tévesztené az igazolványos rendszer.

A jelentéssel kapcsolatban hosszabb vita fejlődött. Beszéltek mindenféléről, erről-arról. Hangoztatták, hogy nincs tej, hogy nem is lesz tej, hogy nem ér semmit az igazolványos rendszer ésatöbbi. Ezekből az össze-vissza való beszélgetésekből szemmel láthatóan kiütöközött az a szándék, hogy az egész dolgot el kellene ejteni. Így született meg az új összeírásra vonatkozó határozat, amelynek tulajdonképpen rugója az, hogy nem lehetne-e a gyermekekről nézve megállapított korhatárt leszorítani, hogy így a város kötelezettsége is csökkenjen.

Vázsonyi azonban hamarosan átlátott a szítán és gyors fordulattal javasolta, hogy addig is, amíg az új összeírás megtörténik, a két éves gyermekeknek és a betegeknek nyomban kell tejet adni, azaz ezek számára rögtön életbe kell léptetni az igazolványokat.

A bizottság nem merte a javaslatot visszatartani és így *határozattá lett*.

Ezután *Glücksthal* bizottsági tag

a tejhamisítások

sikeres megakadályozása céljából indítva

nyozza, hogy vonják bele az akcióba az államrendőrséget.

Serbán miniszteri tanácsos bejelenti, hogy a földművelésügyi miniszterium intézményes úton akar szembeszállni a tejhamisítással és fölhívja a város vezetőségét, hogy lépjen ez irányban érintkezésbe a miniszteriummal. A földművelésügyi miniszter szívesen hozzájárul ahhoz, hogy a rendőrséget fölruházzák azzal a joggal, hogy tejmintákat lefoglalhasson.

Markovich főkapitányhelyettes kijelenti, hogy a rendőrség nem vállalkozhatja ezt az új megbízatást, mert erre a célra nem áll személyzet a rendelkezésére. Kéri, hogy ebben az ügyben egyelőre ne hozzanak határozatot.

Bárczy javasolja, hogy a kérdést, behatóbb tárgyalás végett, halasszák a jövő ülésre. *Elfogadják*.

Folkusházy bejelenti, hogy

a tejszin

eltiltása végett a cukrászok beadványt intéztek a városhoz. A beadványban azt írják, hogy „sötét jövő” vár rájuk, ha a tejhaszsin használatát a jövőben teljesen eltiltják. Szerintük az általuk elhasznált tejszin mindössze 2500 liter tejnek felel meg. Ez pedig elenyésző szám a főváros tejszükségletéhez képest. *Folkusházy* javasolja, hogy térjenek napirendre a beadvány fölött, mert *nem szabad kivételeket tenni*.

Bárczy polgármester elmondja, hogy a napokban nála járt Gerbeaud, hogy a cukrászokat támogassa. Gerbeaud elmondotta neki, hogy a tejszin használatát a cukoriparban a külföldön sem tiltották el. Ha itt eltiltják, akkor a cukrászok nagy anyagi sérelmeket szenvednek. *Bárczy* a maga részéről megszívlelendőnek tartja a főcukrász aggodalmait, mert ő sem akarja az édességek készítőit megkeseríteni.

Vázsonyi veszedelmesnek tartja, ha kivételt tesznek és megengedik a cukrászoknak a tejszin használatát. Ha a köz megkárosítása nélkül a cukrászok kívánsága teljesíthető, akkor nincs ellene.

A bizottság azonban hozzájárul *Folkusházy* javaslatához, amely a tejszintiltalom fontosságát jelenti.

Most következett az ülés legérdekesebb része. Tudvalevő, hogy a bizottság az elmúlt pénteken határozatot hozott, amely szerint

a kávémérők

csak 36 fillért tartoznak a tejért fizetni. Folkusházy tudomására hozza a bizottságnak, hogy a kávémérők nála jártak és *tiltakoztak az árleszállítás ellen*. Azt akarják, hogy ők is 40 fillérért vásárolhassák a tejet, mert — mondták a kávémérők — ellenkező esetben *nem kapnak a tejnagykereskedőktől tejet*. De a tejnagykereskedők is kérték az egységes tejárak föntartását, mert attól kell tartaniok, hogy máskülönbén nem jön tej a fővárosba. A maguk részéről tiltakoznak az ellen, hogy a főváros kivételeket statuáljon.

A bizottság teljesíti a kávémérők kívánságát és kimondja, hogy a tej ezentúl számukra is 40 fillér.

Vázsonyi ezután megemlíti, hogy a kávémérők annakidején maguk kérték a 36 filléres ár megállapítását. Minden jel arra vall, hogy a *tejkereskedők presszionálták a kávémérőket*. Ugy látja az ebben a kérdésben mutatkozó ingadozásokból, hogy mindaddig nem lesz rend, *míg a tejet nem ragadják ki a magánforgalomból*. Ő nem lát nehézségeket abban, hogy a tejkereskedők és termelők között létrejött szerződéseket megfelelő kárpótlás ellenében lefoglalhassák. Ha a tejkereskedők azzal fenyegetődznek, hogy nem hoznak tejet, a város fog tejet hozni. *A bizottság presszió alatt határoz. Ez pedig inmorális dolog.*

Végül a bizottság kimondja még, hogy a kérdés végleges rendezését a tejügy keretében fogja megoldani. A

vajuzsora

került most szőnyegre, még pedig olyanformán, hogy Folkusházy tanácsos a multkori határozattal ellentétben — ez a határozat megtiltotta az egészséges tejből való vajkészítést a főváros egész területén — most azt ja-

vasolja, hogy azoknak, akik rendszeresen vajkészítéssel foglalkoznak, engedessék meg az eddig előállított mennyiség kétharmadának az előállítását és forgalombabocsátását.

Vázsonyi ragaszkodik ahhoz, hogy Budapesten a vajkészítést eltiltassék, sőt meg kellene ez irányban keresni a kormányt, hogy ezt a tilalmat kiterjessze az egész országra. A hozott határozat föntartását kívánja, különben nem ér semmit a tejszinttilalom.

Folkusházy erre azt javasolja, hogy a tilalmat egyébként tartsák fenn, de mondják ki, hogy romlott tejből készíthetnek vaját, ezt azonban kötelesek a városnak beszolgáltatni. Végül a bizottság úgy dönt, hogy a multkori határozatot föntartják, de azzal a toldással, hogy a város határozza meg, kivel készítteti a vaját. Végre rátértek

a rizs

dolgára. Folkusházy jelenti, hogy jelenleg 120 vagon rizs áll a főváros rendelkezésére, ebből 72 vagon a teljes, 48 vagon a törmelék-rizs. Ugy gondolja, hogy elsősorban a gyermekes családok kapjanak rizst. Az utalvány-rendszert kellene bevezetni, nehogy a vagonos rétegek elkapkodják a készletet. Számítása szerint 90.000 család öt hónapon keresztül havonként 2 kiló rizst kaphat. A fűszerkereskedők útján bocsátaná a város forgalomba, körülbelül november második felétől kezdve.

A vita során Vázsonyi hangsúlyozza, hogy ellene van a rizsnél a jegyrendszernek. Szerinte előbb maximálni is kell a rizs árát, egyúttal pedig a fővárosból való kivittelt is meg kell tiltani. Ezt indítvány alakjában terjeszti elő.

A vita nagyon elhúzódott, többen csak gyermekes családoknak akartak rizskását juttatni, többen tiltakoztak ez ellen, végül a bizottság elvetette az ügyosztály javaslatát és elfogadta Vázsonyi indítványát, amely szerint *utalványok nélkül bocsátaná a forgalomba a rizskásait*. De miután többen zugolódtak a határozat ellen, Vázsonyi határozata meghozatala után javasolja, hogy miként a tejnél, a rizskásánál is biztosítani óhajtja a gyermekes családoknak az elővételi jogot. A bizottság ekkor ezt a javaslatot is elfogadta és így a tejigazolványokra fogják rávezetni minden igényjogosult

családnak a rizsporcióját. Kimondták egyúttal, hogy a rizs árát maximálni fogják, a kivittelt megtiltják és hogy a készletet 5 hónapra osztják föl.

A nyilvános ülés utolsó tárgya

a bab

volt. Folkusházy bejelenti, hogy a fővárosnak 200 vagon babkészlete van. Javasolja, hogy a készletet 5 hónapon út bocsássák *megszabott áron* a fűszerkereskedők útján a közönség rendelkezésére. Javasolja egyúttal a kivíteli tilalmat. A bizottság ennél a pontnál is hosszabban időzött, de végül mégis *úgy határozott, hogy nem hoz határozatot*. Ugy látszott, mint ha a bizottság belenyugodott volna az ügyosztály javaslatába, ez azonban majd csak a kö-

vetkező ülésen fog tisztázódni. Ezzel vége is volt a nyílt ülésnek, következett a zárt ülés.

*

A határozatok megváltoztatásának azonban mindezzel még nincs vége. A rizsre vonatkozó határozatot is megmástitották. Amint a „Magyar Távirati Iroda“ közli, a nyílt ülést követő zárt ülésen a bizottság a kapott fölvilágosítások alapján kimondotta, hogy a rizsmennyiséget *rizsjegyek alapján* bocsátják forgalomba és minden lakos a hatóság által megállapított mennyiségű rizst kap. A hatóság egyúttal hirdetmény útján *arra fogja kérni a jobbmodu lakosságot, hogy a rizst a szegényebb sorsu lakosságnak engedje át*.

Egyelőre nincs tovább.